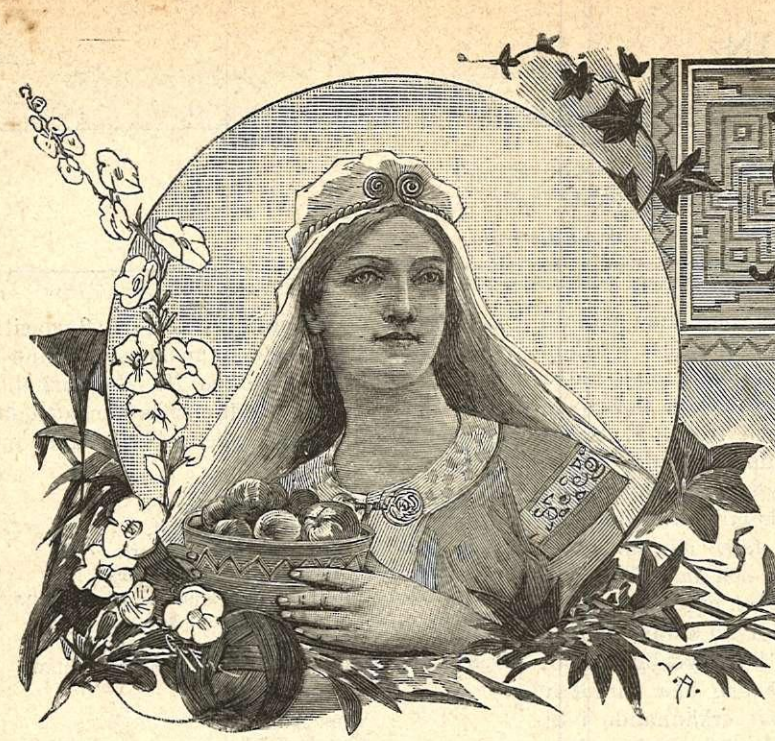

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 33 (452) Fredagen den 14 augusti 1896. 9:de årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun ensam ..... kr. 5: —
Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5: —
Iduns Modet., månadsuppl. ..... » 3: —
Barngarderoben ..... » 3: —

Byrå:
Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.
Allm. telef. 6147.
Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.

Redaktör och utgifvare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas säkrast kl. 2—3.
Redaktionssekr.: *J. Nordling.*

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.
Lösnummerpris 15 öre
(lösn:r endast för kompletteringar.)

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp- rad

Amanda Maier-Röntgen.

För någon tid sedan förekom i pressen en notis om en fest, ägnad minnet af den konstnärinna, som bär ofvanstående namn. Nämnda minnesfest hölls i Hoffmanska pianofabriken i hufvudstaden och var anordnad af dennas innehafvarinna. Vid densamma utfördes flere af den bortgångnas tonverk i närvaro af bortåt ett hundratal framstående konstnärer och musikvänner.

En kortfattad skildring af den aflidnas lefnadsbana skall möjligen intressera Iduns läskrets.

Amanda Erika Maier var född den 20 februari 1854 i Landskrona. Då hon tidigt röjde sina musikaliska anlag, fick hon den första undervisningen i violin och piano af sin fader, en från Sydtyskland hitkommen musiker. Fadern förstod snart, att de rika anlagen måste vårdas af de mest framstående lärare och han sände henne därför till Stockholm, i hvars konservatorium hon i unga år erhöll inträde.

Amandas järnflit gjorde, att hon blef sina lärares stora gunstling, och hon hade många sådana, efter som hon beslutat taga direktörsexamen. Denna aflade hon äfven vid 19 års ålder 1873, hvilket vid den tiden ansågs vara en fullkomligt enastående händelse. Ingen kvinna hade dittills tagit denna examen, och icke heller sedan har någon kvinna följt Amanda Maier i spåren. Det märkvärdiga i själfva saken ökades därigenom att hon erhöll högsta betyget i de flesta ämnen.

Med sin fader företog nu den unga kvinnodirektören en resa till Sydtyskland. Hufvudändamålet var att besöka släktingar, men resan hade ock ett annat syfte. Amanda skulle nämligen stanna i Leipzig för att inträda vid dess konservatorium.

Vid denna världsberömda läroanstalt erhöll Amanda till lärare män af det största anseende i sina respektive fack, bland dem Reinecke och Richter i harmoni och komposition, och i Gewandhauskapellets konsertmästare Engelbert Röntgen fann hon en utmärkt lärare i violinspelning. I denne sin hufvudlärares hem sammanträffade hon med alla Leipzigs mest framstående musiker, och där fann hon äfven den man, med hvilken hon skulle förenas för lifvet. Det var den unge sonen i huset, Julius Röntgen, äfven han en utmärkt musiker.

Den unga begåfvade svenskan blef här liksom i Stockholm snart allas gunstling. Hon arbetade oförtrutet på sin utbildning och lämnade under denna sin treåriga Leipzigtid flere vackra prof på sin tonsättarbegåfning. Sålunda erhöll hon pris för en violinsonat, som hos oss utgifvits på förlag af Musikaliska konstföreningen. Därförutom skref hon en trio för piano, violin och violoncell samt en violinkonsert med orkester, hvilket senare verk hon 1875 utförde vid en Gewandhauskonsert och det med stort bifall.

Efter afslutade studier återvände Amanda M. till sin födelsestad Landskrona, men hon hade då förlofvat sig med Julius Röntgen, och det var således ej hennes afsikt att stanna i hemlandet. Bröllopet ägde rum sommaren 1880.

Den unga konstnärinnan, som hittills vid upprepade tillfällen och med stor fram-

Ditt lif ej mäts af solens lopp, af dagar, veckor, måna'r,
Af intet, som förvandling tål, det något värde lånar.

J. W. Liljestråle.

gång uppträdt offentligen, drog sig efter sitt giftermål tillbaka till privatlifvet, men sin konst förblef hon trogen vid den husliga härden. Röntgen hade erhållit anställning som professor vid musikskolan »Maatschappy tot Bevoordering der Toonkunst» i Amsterdam, och här samlade det unga paret omkring sig en mängd celebriteter på det musikaliska området, såväl utländska som inhemska. Bland dem märktes sådana namn som Davidoff, Rubinstein, Joachim, Brahms och Grieg.

Under denna tid utkom en samling pianostycken, »Zwiegespräche», tänkta och nedskrifna af båda makarne och så sammangjutna, att ingen kunde säga, hvilken af dem hade skrifvit det eller det stycket.

Den första sjuårsperioden från 1880—87 utgjorde en oafbruten serie af lycka och konstnärligt arbete, mot hvilken de följande sju åren bildade en bedröflig kontrast. Mot slutet af sistnämnda år visade sig hos den unga husmodern de första symptomen till ett farligt bröstlidande. Några sommaruppehåll vid lämpliga kurorter och resor till Norge tycktes hafva häft det onda. Men vårtiden 1894 bröt det fram med förnyad kraft och den 15 juni samma år utandades Amanda Maier-Röntgen sin sista suck, djupt begråten af make och två söner.

Amanda Maier-Röntgen ägde ej blott en betydande begåfning, utan hade äfven, såsom vi sett, förvärfvat sig solida kunskaper i en mängd musikaliska fack. Hon hade t. ex. bland annat måst för sin examen lära sig behandla flere blåsinstrument. Dessa solida egenskaper gjorde sig gällande i hennes violinspel, som mindre lade an på det virtuosmässiga och bländande än på det djupt konstnärliga och värmande. Hos oss fick hon före sin afresa till utlandet ej många tillfällen att låta höra sig offentligen, men de, som hörde henne spela violin, liksom äfven orgel, förklara med en mun, att hennes föredrag tydde på en synnerligt fin uppfattning och en betydande säkerhet i själfva tekniken.

Efter sitt giftermål uppträdde hon som nämndt företrädesvis vid sina egna privatsoaréer i hemmet. De framstående konstnärer, som fingo tillfälle att höra henne spela duetter med sin man, betyga, att detta samspel var något af det gedignaste, man kunde tänka sig. Man kunde väl få höra mer glänsande violinvirtuoser än Amanda Maier-Röntgen, men knappt en mer distinguerad musikalisk finkänslighet, en större värme och innerlighet. Och öfver sitt spel förstod hon breda detta skimmer af älskvärd oskuld, af barnslig naivitet och af skär poesi, som kännetecknade hela hennes uppträdande och som förvärfvade henne talrika vänner hvarhelst hon vistades.

Liksom konstnärinnan på det reproducerande området ådagalade en stor soliditet, gjorde hon det ock på det producerande. Därom vittnar den för de flesta violinspelare välbekanta violinsonaten, som prisbelöntes och utgafs af Konstföreningen i Stockholm. Hennes mest betydande tonverk är emellertid en pianokvartett, som hon skref mot slutet af sitt lif och fullbordade på själfva dödsbädden. Denna kvartett utfördes vid den ofvan omtalade minnesfesten af så framstående förmågor som konsertmästaren Zetterqvist (violin), förste hofkapellmästaren Nordqvist (altviol), hofkapellisten Bach (violoncell) och fröken H. Svensson (piano). Tonsättarinnans betydande kunskaper i den svåra kompositionstekniken, hennes formsinne och kombinationsförmåga hafva här funnit ett fält, där de kunna göra sig fullt gällande, och man kan med bestämdhet påstå, att hon på detta område står på höjdpunkten af hvad kvinnor hittills producerat. En i det hela lycklig melodiföring och ett osökt behag öka värdet af detta arbete, som vunnit erkännande i utlandet och som särskildt i de båda mellansatserna är mycket intresseväckande.

Liksom man i denna kvartett här och hvar träffar nordiska anklanger, finner man i andra verk af konstnärinnan, att hennes tankar ofta voro riktade mot den saknade fosterjorden. Detta framträder naturligen alldra mest i hennes svenska visor och danser för violin och piano, men det märkes äfven i en del pianostycken och sånger, i hvilka hon för öfrigt förstår inlägga mycken känsla och stämning, äfven om ett och annat af denna produktion ej kan få någon större lifslängd. Men, som sagdt, i flere af dessa arbeten förmärkes denna sunda höga luft från nordanland, som gör dem för en nordisk publik dubbelt tilltalande.

Sin kärlek för hembygden och de svenska vännerna ådagalade Amanda Maier-Röntgen bl. a. därigenom, att hon gjorde åtskilliga besök här hemma jämte sin make, hvilken är en utmärkt pianist och tonsättare. Vid hvarje sådant besök knöt hon fastare de band, som förenade henne med fosterlandet och de glada ungdomsminnena.

För den större allmänheten i vårt land är Amanda Röntgen ej så bekant, som hennes rika begåfning förtjänade. Skälet härtill är naturligtvis det, att hon så tidigt lämnade oss, för mer än 20 år sedan. Men inom sin omgifning vann hon här vänner för lifvet, och så var äfven förhållandet i det nya fäderneslandet. En af hennes holländska vänner, en framstående musiker, skrifver om henne:

»Det är mig ett stort nöje att kunna säga, att hon hvarken med sina talanger skylde brist på känsla eller hade behof af den glans, som en inlärd konstfärdighet förlänar.

»Den, som tror att jag vill kraftigare betona det älskvärda hos kvinnan för att öfverskyla det mindre betydande i hennes konstnärliga individualitet, den förstår mig i sanning ej rätt. Den stilla enkelheten i i hennes väsen, anspråkslösheten i hennes sätt skulle kanske hafva föranledt en ytlig betraktare att tro, att han här ej fann något ovanligt. Men den, som såg djupare, den som förstod skilja sann konst från falskt sken, fick snart klart för sig, att en alldeles eminent konstnärlig individualitet här uppenbarade sig och öppnade sina rika håfvor för alla dem, som förstå, se och höra och äga ett ofördärfvadt sinne för allt skönt, sant och godt.»

Amanda Maier-Röntgen förstod, som vi se, väcka sympatier hvarhelst hon uppehöll sig. De, hon i vår stad tillvann sig, fingo sitt vackraste uttryck i den anslående minnesfesten, vid hvilken fröken H. Widmark tolkade de minnesgoda vännernas känslor i ett af henne författadt poem af följande innehåll:

Samlade i dag att minnets runa
Rista öfver vän, som hädansofvit,
Talar skaldens ord till våra hjärtan:
»Ej med klagan skall ditt minne firas,
Ej likt dens, som går och snart skall glömmas;
Som en afton gråter dagg om sommarn,
Full af glädje, ljus och lugn och sånger,
Och med famnen sträckt mot morgonrodnan.»

Väna Amanda,
Så må vi blanda
Saknadens tårar med ljus och med sång.
Drapa må klinga,
Tonerna svinga:
Hell vare dig, som vi älskat en gång.

Hän öfver tingen
Lyfte du vingen
Upp till en skönare, ljusare sfer,
Frigjord från banden
Höjde sig anden,
Sörjande vänner du lämnade här.

Men fastän gåfvan
Bördats från ofvan
Utaf de allvise gudar igen,
Minnet förklarar
Skönt och bevarar
Allt hvad du var såsom konstnär och vän.

Ädelt du tänkte;
Geniet skänkte
Ymnigt dig gåfvor af skönaste slag,
Lärde dig skatta
Konsten och fatta:
Stor är blott den, som kan glömma sitt jag.

Klart var ditt öga:
Stoftet så föga
Själen berört, som sig speglade där.
Ljus var din panna:
Rena och sanna
Bodde därinom af tankar en här.

Rikt var ditt hjärta:
Glädje och smärta
Kunde ju vännen så tryggt dig förtro,
Fel du förglömde,
Hårdt du ej dömde,
Kärlek spred värme och ljus i ditt bo.

Härligt är lifvet
Den det blef gifvet
Att kunna älska och älskas som du!
Ljuft är att tänka:
Döden kan skänka
Lifvet igen mera härligt ännu!

Vän, som vi mistat!
Runan, vi ristat,
Tolkar den kärlek dig ägnats en gång.
Kärt i vårt sinne
Lefver ditt minne,
Lefver i glädje, i ljus och i sång.

H. G. S.

Iduns byrå och expedition

hållas under månaderna juni—augusti öppna hvarje söckendag kl. 10—5.

Bara prosa!

Af **Laura Fitinghoff.**

Fru Ella ämnade sig bort på ett förmiddagskafferep. Hon behöfde litet förströelse, ty hon kände sig orolig och betryckt. Hennes man, som under det första året af deras nu tvååriga äktenskap trifts så väl inom det lilla vackra fina hemmet, som varit så glad och jämn till lynnet, hade blifvit helt förändrad.

Hvad var det för en oro, som dref honom att oupphörligt föreslå nöjen utom hus, när deras eget hem var så trefligt. Han hade redan tröttnat på sin för ej lång tid tillbaka så »förtjusande», så »intressanta» lilla hustru? Var det dock fortfarande kärlek eller var det medlidande, som manade honom att vid dessa föreslagna nöjen utom hus ständigt vilja ha' henne med sig?

Hon var ju tacksam för, att han ej lämnade henne ensam hemma, och första tiden äfven road af att vara med, helst när det vankades musik, när hon blef i tillfälle att åhöra eller åskåda någon god opera eller dramatisk föeställning.

Men allt sådant, som vid dylika utflykter var hufvudsak för hustrun, syntes allt mer blifva bisak för mannen. Hans käkar, som under de präktiga musikfesterna, arbetade oafbrutet för att återhålla våldsamt tillämnade gäspningar, arbetade sedan under inmundigande af den invecklade supén ej mindre oafbrutet, men med ett lif och en ifver, som nästan väckte leda hos hans lilla hustru. Han studerade matsedeln med en grundlighet, som om den innehållit det mest intressanta och lockande musikprogram, och valde maträtterna med en omsorg, som om det gällt valet af lefnadsbana. Och sedan var det ett prisande af maten, ett funderande öfver ingredienserna och ett bemödande hos honom att få henne att på allvar sätta sig in uti matfrågorna, som föreföll henne minst sagdt tröttande, och det var ej utan, att en liten tillstymmelse af förakt för den i öfrigt förträfflige mannen började smyga in i hennes sinne.

Det harmade henne att se, hvilka summor hennes man kallblodigt lämnade dessa bugande, smilande vaktmästare. Hvilka musikalier, konstverk, skönliterära arbeten skulle ej kunnat anskaffas för dessa pengar, som nu gingo upp i bara prosa, ty ingenting kunde väl vara mera prosaiskt än mat och tanken på, hvad man skulle äta!

Så beslöt hon omsider i all tysthet att »uppfostra» honom till en ideelare uppfattning och att låta honom undergå en hälsosam tuktan inom hemmet. Sparsamhet är en dygd, som han att börja med borde få begrepp om. De hade verkligen ej råd att behålla den ypperliga kokerskan, som mannen haft sedan sin ungkarlstid, och hvilken dessutom, som han ju själf medgaf, började visa sig allt för kavat mot hans lilla ömtåliga hustru.

En ny, snäll och nätt flicka anskaffades. I hennes betyg stod, att hon var »kunnig i matlagning». Men hon fjällade krämgäddan, medan hon stufvade aborren i full pansarskrud, och när rädisorna kommo hem från grönsakshandlaren, frågade hon frun, om hon skulle koka dem.

Frun vändades i tysthet, men flickan var snäll och pålitlig. Hon skulle väl så småningom bli inlärd, och, som sagdt, det var allt skäl att med det snaraste vänja mannen af med det lukulliska lefnadssätt och det utelif, som hos honom hotade att öfvergå till en mycket sorglig vana. Lilla frun väntade ett mycket godt resultat af sin »uppfostringsmetod». Hon väntade tåligt och outtröttligt, väntade på förbättringssymptomen vecka efter vecka, månad efter månad. Förgäfves! Med förtviflan tyckte hon sig se, huru mannen med allt raskare fart började glida utför det sluttande planet, och på den skjutsen hvarken kunde eller ville hon vara med. Hennes lott var således att, utan att kunna förhindra det, tyst åskåda hans resa utför.

Lifvet tedde sig dystert för fru Ella, och så gick hon, som sagdt, på kafferep.

Rätt många fruar voro samlade där, och man talade om »mat». Mat, som hvar och en af dessa fruar »afskydde»! Lifvet hade sannerligen större kraf på en människa, än att man skulle låta sig neddragas af sådane materiela hänsyn. O, detta var allt så sant och så präktigt yttradt! Orden brände och lyste som med eldskrift i fru Ellas sinne. Just detta, att man hade högre mål att sträfva till än att »konkurrera med kockar och kokerskor», »att man förnedrade sig genom att göra magen till den Moloch, åt hvilken man offrade alla stora verkliga intressen i lifvet, då man nöjde sig med att som mannens hushållerska gå upp i idel mattankar». Damerna blefvo allt mer och mer upphetsade. De öfverröstade hvarandra.

En ny gäst anmäldes, en fru af medelålder, hvilket man såg af hennes ståtliga och vördiga yttre mer än af de nästan ungdomligt friska anletsdragen.

Hon satte sig genast in i samtalet, vän eller bekant som hon var med de flesta i sällskapet.

»Nej, vet ni hvad,» sade hon, »ni äro på farliga afvägar. Högre mål! Jo jag tackar jag! Ett högre mål än att vinna eller behålla sin man, son eller vän åt hem, barn och samhälle kan man väl ej gärna tänka sig. Prosaiskt! Simpel uppfattning? Åh, jag vet inte det! Om jag ser och vet, att min man är svag för god, väl lagad mat — det äro alla män för öfrigt — hvarför skulle jag inte då med alla mig till buds stående medel söka att förskaffa honom sådan. Är icke detta, för att ta tillfället i akt och vitsa litet, ett i dubbel bemärkelse godt »mål» att lefva för? Ser ni, innan mannen gifter sig, under den ljufva förälskelsetiden styres han af den lilla bevingade gud Amor. Med piltens bindel för ögonen tycker han, att vidbränd ölost är nektar och stufvadt hvad som helst ambrosia. Men sedan en man kommit öfver smekmånaden och slagit sig till ro i sitt eget hem, tappar Amor af någon outgrundlig anledning vingarne. I bästa fall kvardröjer han inom hemmet som en liten vinglös god genius. Det kan också hända, att om han kvarstannar, så förvandlas han till en liten den allra värsta sortens köksgris! Men jag kan berätta, att af lille köksgrisen kan åter uppstå en god hemmets genius, om hustrun bara är klok och inte skyr något medel för att nå det målet. Min mor sade, när jag gifte mig: »Ge akt på din mans favoriträtter, gif honom dem på lämpliga mellantider, försök att »komponera» något i matväg, egendomligt för ditt bord.» Jag lydde rådet, forskade i gamla kokboksluntor, tog reda på recept till såser och inläggningar, hittade t. ex. bland annat på ett alldeles egendomligt sätt att lägga in surstek. Min man kan icke få sådan surstek annat än hemma hos sig, inte heller sådan, som han säger, aromatisk sill -- det tror han så säkert! Jag har mitt eget sätt att tillreda hans morgonbiffar med kapris och lustiga pikanta saker. Jag lär inte ut det! Ingenstädes, vare sig i ett annat hem eller på en restaurant, skall man kunna öfverlista mig! Och alltid får han lefva i okunnighet, om hvad som vankas till middagen. Det kan kända att han får bruna bönor, skinka och hafversoppa. Men det kan också hända, att han får färsk kaviar på smörgåsbordet och andra utsökta små finesser, som han ej väntat sig.

Dyrt, sägen I? Riktigt god vara är dryg. Man kan få prima vara af kött, fågel, ja, delikatesser för hvad en enda måltid på en restaurant kostar.

Hvad som nog i längden ställer sig något dyrt, är att jämt ha prydligt och rent duktyg. Servis och silfver däremot är det lätt att bibehålla blankt, om man t. ex. en gång i veckan ger det en särskild upputsning. En vacker prydnadsväxt eller en blomma på bordet sprider trefnad och verkar feststämning. Matos och dålig, kvaf luft i ett matrum äro nu en styggelse för hvar och en.

Efter maten en eldbrasa i mannens rum eller i salongen, om man har en sådan; en god kopp kaffe till den cigarr, han en gång för alla har svårt att undvara!

Ja, ser ni, allt sådant gör underverk, och stundom kan man tro, att den där lilla, sina vingar beröfvade geniusen återfått dessa vingar; att lille gud Amor åter gjort sitt inträde i ett hem, där han enligt traditionen ej skulle finnas. Den lille vingade guden för andra flyktiga, lätt försvunna och lätt fördrifna genier med sig, musikens, konstens genier! Själen sitter enligt min tro icke i magen. Men nervknippen, som beröra hufvud och hjärta, hämta därifrån kraft och spänstighet. En älskande, omtänksam husmoder blir lika lätt i sin mans ögon omgifven af den skära gloria, hon ägde för honom under flicktiden. Hennes tal, hennes sång, musik och andra intressen blifva honom ej likgiltiga. Ja, han inbillar sig snart nog, att hans hustru är honom oumbärlig. *Han* är — kungen, ja det kan han ju gärna få vara! Kungen i sin lilla, men för samhället så betydande stat, *hemmet*. Och hon är statsministern, som har att genom oaflåtligt nit och omtanke kvarhålla sig på sin viktiga post, som så många vilja beröfva henne. Guldkrogar, varietéer, restauranter, farliga medtäflare att bekämpa, och, tro mig, öfver dem segrar man icke med förebråelser och föreställningar. Icke genast! Icke förrän man lagt en god grund med rama prosan.»

Ja, så hade hon talat, den glada, vänliga damen, som sist infunnit sig i sällskapet.

Fru Ella öfvertänkte hennes ord, när hon nu i rask fart anträdde vägen till hemmet. Inkommen, möttes hon af en vidrig lukt af bränd stek. Den tunga, kväljande röken svepte in öfver matsalen, där middagsbordet stod dukadt med den i hopläggningen illa medfarna duken. Hon uppfattade i en blick det dunkla bordsilfret, den slarfvigt ordnade brödkorgen.

»O, min älskade gubbe, strängt upptagen af sitt arbete som han är hela förmiddagen, nog behöfver han ha det trefligt, när

han kommer till sitt hem,» sade hon helt högt för sig själf. »Jag börjar ändtligen förstå min uppgift! Om den är prosaisk, så hvad mer! Prosa! Nej *poesi* är det att vårda hemmets genius, så att »amorsvingarne» växa ut på den. Om jag själf skulle åtaga mig köket? Nej! Min uppfostran är så försummad därvidlag. Det blefve bara pannkaka! Jag lofvar, att nog skola mina döttrar, om jag får några, lära sig att sköta ett hushåll. Nu tar jag tillbaka gamla Lina. Här skall bli stil på mat och måltider.»

Hon öppnade fönstret och vädrade i rummet, lade på ny duk. En liten elegant dvärgpalm tronade på bordet, där nyborstadt silfver blänkte. Eldbrasan belyste det hela. Maten fick nu vara som den var i dag — sista gången den så vårdslösades.

Det ringde på tamburklockan. Mannen kom in med trött, likgiltig hållning och ett illa doldt missnöje i blicken. Oset af den brända steken var ej så lätt utmotadt. Han lyste upp. Var det af skenet utaf brasan, anblicken af det väl anordnade bordet, åsynen af hans lilla hustru, som så vänlig och älsklig kom emot honom med bön om tillgift för hvad som varit — och med goda allvarliga löften för framtiden.

Svårt att säga, men lycklig såg han ut, och lycklig och tacksam kände hon sig och ändå gällde det ju »bara prosa».

I "klädpenningfrågan".

VII.

Bäst belysande klädpenningfrågan anser jag vara, att hvar och en uppger sina enskilda inkomster och utgifter under t. ex. 10 år, och gör jag härmed början sedan jag förutskickat, att jag bor på landet nära större stad och i en, särdeles under sommaren, liflgt besökt trakt.

Af min man har jag 200 kr. om året till toalettpenningar, men genom små inkomster af trädgård och hönsgård stiger summan något olika för hvarje år, hvilket synes af nedanstående:

1886	Kläder	138	
	Diverse	300	438
1887	Kläder	205	
	Diverse	200	405
1888	Kläder	142	
	Diverse	66	208
1889	Kläder	178	
	Diverse	122	300
1890	Kläder	177	
	Diverse	133	310
1891	Kläder	150	
	Diverse	120	270
1892	Kläder	128	
	Diverse	121	249
1893	Kläder	221	
	Diverse	150	371
1894	Kläder	169	
	Diverse	262	431
1895	Kläder	88	
	Diverse	201	289

I kläder äro naturligtvis inberäknade skodon, som i medeltal gå till 20 kr. om året.

Bättre klädningar låter jag skicklig sömmerska i staden förfärdiga, för tarfligare har jag en syflicka i hemmet några dagar.

Bland diverse är upptaget omkring 35 kr. årligen insatta i sparbank, 40 kr. till resor, 12 kr. till tidningsprenumerationer, ett par teater- och konsertbiljetter, postporto, presenter, julklappar o. s. v. *H—n.*

VIII.

På Iduns vänliga uppmaning att hvar i sin stad yttra sig i ofvanskrifna fråga, vågar jag begagna tillfället att frambära mina tankar. Bli de till någon ledning, vore det mig kärt.

Bland sex syskon uppfostrades jag i ett ytterst ordentligt hem, där jag tidigt lärde, att hvar sak hade sin plats, det vill med andra ord säga: jag lärde mig ett utprägladt ordningssinne, som allt framgent följt och följer mig och hvarförutan jag icke skulle kommit fram på lifvets bana med de få resurser, som stodo mig tillbuds.

En del år har jag visserligen mest vistats å landet, men jag gillar icke mängdens åsikt, det man där kläder sig billigare än i staden, enär man på landet får vara försedd med flere ytterplagg i och för de längre färderna till vänner och bekanta och kläder dessutom fara illa i den ofta trånga vagnsplatsen.

Beträffande toaletterna på bjudningar eller mottagningar äro de på landsbygden fullt jämförliga med dem i staden — åtminstone å en del orter och i de umgängeskretsar jag rört mig.

Likaledes kan jag icke inse — som en och annan vill påstå — det en ung flicka — om hon är ordentlig — behöfver bruka mera för sin toalett, än den äldre eller medelåldriga kvinnan, nej *snarare motsatsen!* Den enkla klädning, kappa och hatt, som pryder en ung flicka, måste oftast ersättas af en mera dyrbar, för att göra samma effekt hos den mognare kvinnan.

Som ung flicka köpte jag mig en stufbit till klädning — hvitt med smal svart rand — kostade 6 kr. Som tyget var knappt, räckte det icke till garnering eller dylikt, som på den tiden brukades; för att höja klädningen fick jag ett ljusblått sidenskärp, hvita spetsar och blå band om hals och ärmar. Fix och färdig, öfversteg klädningen icke mycket 12 kr., då jag tillägger: den syddes hemma!

Iklädd nämnda klädning å en större middag, där ögat mötte idel siden spetsar och sammet — enär äldre voro det öfvervägande antalet gäster — gjorde jag icke utan en viss försagdhet öfver min anspråkslösa toalett mitt inträde bland de församlade, men den utsökta artighet, som af den älskliga värdinnan kom mig till del, bragte mig snart ur min förlägenhet, och trots min enkla klädning, hade jag förtjusande roligt.

För min del låter jag aldrig färga något plagg, vare sig klädning eller kappa, dels därför att jag alltid köper bästa tyg och sådant som håller färg, dels för att jag har den märkvärdiga turen att aldrig få fläckar å kläder — undantagandes förklädena.

Nog låter jag vända en och annan klädning, som ser luggsliten ut, hvilket jag just i dagarne gjort med en som nu skall tjänstgöra för 7:de vintern och ser ut som ny igen. När jag sålunda begagnat mina kläder, tills jag nästan tröttnat på dem — utan att kunna nöta ut dem — bereder jag mig det nöjet att sända dem till den eller dem, som ha mindre än jag och kunna göra sig nytta därmed.

Under mina husliga sysslor eller gröfre arbeten begagnar jag stora förkläden, som skydda hela klädningen, och dessa få då mottaga fläckarne.

Att vid kaffe- eller frukostbordet visa mig i en gammal söndrig klädning kan icke falla mig in; då har jag morgonklädning och det blir icke alls dyrare, jag kan då — om jag så behagar — gå i den till kl. är 11; skulle något oväntadt besök under tiden komma, kan jag ogeneradt visa mig.

Min garderob är alltid i sådant skick, att jag när som helst kan packa in i och för en längre resa, likaledes kläda mig till en större bjudning.

Kängor och skor få stå 2 à 3 mdr, så att de bli väl torra, innan de begagnas, hvarigenom de bli starkare än eljes är fallet. Icke vill jag just påstå, att man för min skull behöfver lägga om gatstenarne, men nog företager jag mina promenader, om också icke hvar dag.

Band, handskar och öfriga småsaker läggas efter begagnandet slätt och fint å sin plats; spetsar tvättas af mig själf och äro efter 10 års flitigt begagnande dock rätt vackra.

Stora hål känner jag icke till, de lagas som *små*. Sy-, knapp- och hårnålar räcka i flere år sedan jag försett mig med ett bref af hvar sort. Mina enklare hattar fiffar jag själf upp, och jag tror de äro rätt nätta.

Linne och allt öfrigt i klädväg låter jag däremot sy, dels har jag ingen symaskin, dels ingen förmåga, och slutligen tillåter icke min verksamhet att offra tid därpå.

Sedan 6 år vistas jag åter i stad, deltager någon gång i sällskapslifvet och följer med min tid både i toalett- och andra dagens frågor.

Ordning, sparsamhet och flit tror jag mig — utan skryt — kunna säga höra till mina hufvuddygder; dessutom har jag för princip att *aldrig köpa på kredit.*

Skulle jag för tillfället icke ha nog penningar, väntar jag med det önskade och hjälper mig, tills kassan ökats, och det vore önskligt, att alla gjorde sammaledes.

I regel har mitt konto under årens lopp varierat mellan 175 och 200 kr.

För att nu någorlunda visa, huru dessa fördelats, följer här en tablå öfver de trenne senaste åren.

1893.

Toaletten,	gåfvor,	böcker och musikalier,	post
79: 29	15: 00	11: 40	8: 50
sysaker och diverse,	nöjen,	läkare, bad och medic.	
36: 72	12: 25	19: 50	
		= 182: 66	

1894.

Toaletten,	gåfvor,	böcker och musik,	post
84: 73	33: 55	15: 15	7: 00
sysaker o. s. v.,	nöjen,	bad,	
28: 38	7: 50	5: 00	= 181: 31

1895.

Toaletten,	gåfvor,	böcker,	post,
147: 52	22: 20	19: 60	6: 50
sysaker och div.	nöjen	bad	
26: 02	3: 15	2: 65	= 224: 49

Bescheiden.

IX.

En af mina väninnor brukade ofta säga till mig: »Ja det går väl an för dig att klä' dig fin, som bara behöfver gå till far att få pengar, du skulle, som jag, ha 125 att extravagera på, så finge du nog se hur det ginge.» Som jag aldrig bokfört mina utgifter, kunde jag ju inte svara henne, men beslöt att göra det för att se, hur det gick ihop, och resultatet följer här nedan.

Detta är nu visserligen blott till kläder, och det är ju en hel del annat som behöfs, men så brukar ju en flicka i familj (guvernant, hushållsbiträde eller barnsköterska) alltid få bra presenter dessutom, och mina presenter i klädväg stå också på kontot. Men hvad ett fruntimmer behöfver och i all synnerhet en med små inkomster är smak och praktisk färdighet, ty saknar man dessa egenskaper, så kan garderoben bli altför både dyr och otreflig. Man bör kunna, hvilket jag ock kan, sy allt åt sig utom möjligen sina bästa klädningar och kappor, ty allt annat smått är lätt att sy, men skall man lämna bort det, så blir det en rätt dryg post.

Efter det nu är fråga om klädpengar, så ville jag så gärna bedja alla föräldrar, som hafva sina vuxna döttrar i hemmet, där de arbeta och hafva sitt intresse, att gifva dem, allt efter råd och lägenhet, *en viss summa i månaden,* som får användas efter deras eget förstånd och godtfinnande. Det finnes ingenting mer nedtryckande än att, då man arbetar, hvar det nu vara må, icke erhålla det nödvändigaste, utan behöfva bedja jämt därom. Den massa flickor, som jämt stå färdiga att taga de dåligt aflönade platser, som utbjudas, äro i de flesta fall från hem, som kunnat gifva dem ett mindre surt bröd än det som väntar dem på allfarvägen, om det icke hade varit detta: att få sin egen lilla kassa att förvalta, som lockat de unga ut. Och hvem lider? Jo, alla parter, ty borta är bra, men hemma är bäst. Nog är det väl bra mycket trefligare i ett hem, där döttrarna hjälpa sin mor, än där legda händer måste anlitas i allt — —

Nu börjar mitt snack att bli väl långrandigt, förmodar jag ni tycker, ärade beundrarinna af vår vän Idun, men så skall ni också veta att denna fråga har marterat mig ett halft tjog år. Hitintills har kärleken till hemmet segrat öfver kärleken till min egen ... börs, men hur länge det går, står skrifvet i stjärnorna. Men om lyckan skulle stå mig bi, så att jag med tiden blir gift och jag får det nöjet att *tigga* af min herre och man, ja då blir det väl åter värre!

Men nu kanske jag får lof ta fram mina anteckningar.

1895:

Ett svart klädningstyg	18. —
Foder m. m.	3. —
Sylön	4. 50
Ett klädningstyg af bomull	4. —
Foder och dylikt	2. 50
Sylön	4. —
Tyg till en blus	2. —
Foder m. m.	1. 25
Moaré till underkjol	5. —
Foder och band	1. —
Flanell till lifstycke	—. 80
Foder och knappar	—. 60
Två par strumpor	2. 50

Ett par handskar	2. —
Ett par skinnskor	7. —
Ett par smertingskor	4. —
En sommarhatt	5. —
En sommarkofta	19. —
Summa kr.	86. 15

1896:

En gummikappa	13. —
En vinterkappa	30. —
En vinterhatt	7. —
Ett mörkt klädningstyg	20. —
Foder och tillbehör	4. —
Sylön	4. 50
Ett hvitt klädningstyg	10. —
Foder m. m.	3. —
Sylön	4. —
Två par handskar	5. —
Bottning af skor	2. —
Halfsulning	1. 50
Ett par balskor	3. —
Ett par galoscher	3. —
En tout cas	7. —
30 aln lärft à 25 öre	7. 50
Flanell till en underkjol	2. 50
Summa kr.	127. —

Nu mina rön
Likt goda frön
Jag strör på åkern ut,
Och hoppas än,
Att någon vän
Dem skörda må till slut.

Strix bubo.

X.

På Iduns uppmaning, att ingen må anse sitt strå till stacken för ringa, vågar jag härmed mig in på ofvanstående fråga, dock först sedan jag invändt något litet emot tidigare signaturer.

Den ärade insändarinnan —lg anser det vara nyttigt, att den unga kvinnan tidigt erhölle litet penningar att röra sig med; till en del instämma nog många häruti, *såvida en praktisk moder står vid sidan och hjälper den unga flickan* att på bästa vis använda dessa s. k. nålpenningar. I motsatt fall är det en olycka; själf erhöll jag flere kronor i veckan, och hvad blefvo dessa använda till? Jo, jag skaffade mig en massa onödiga behof, köpte snask och dylikt, och det har hela lifvet igenom varit min olycka. Inte lärde jag mig att försaka något öfverflödigt, nej visst inte! Att lägga undan några penningar, för att sedan kunna utbilda något särskildt anlag, blef ej heller af. Däremot känner jag många, som aldrig erhållit så mycket som en krona till att använda efter behag, och jag har många gånger förvånat mig öfver, hur de kunna hålla så hårdt om slantarne, då jag och många med mig, som från barndomen varit vanda att handtera penningar, ha så svårt att hålla dem fast. Det är ej här fråga om dåliga karaktärer eller annan svaghet. Nej, felet ligger i hemmets *uppfostran med nålpenningar*.

Signaturen A—s uppsats i frågan är både praktisk och tillförlitlig, men jag kan ej förstå, hur det kan vara förtjänst att färga sina klädningar. Vill lämna en liten uppgift hvarför. Först kommer färglön 2. 60, så foder och litet tillbehör 3 kr., något af det gamla såsom fjädrar och litet småsaker kan ju alltid begagnas. Så 2 dagars arbetslön, om det göres hemma, annars blir det ju dyrare. Är det en bra sömmerska, tager hon 1. 50 eller 2 kr. om dagen och så maten. Men när tyget blifvit färgadt, har det krympt ihop, det räcker ej till; för att åter få en klädning måste monteringstyg anskaffas. Om vi taga detta af sammet till 5 kr., ha dessa utgifter stigit till 13. 50. För denna summa kan man ju nästan erhålla en ny.

Signaturen Teodors inlägg i frågan är allt beröm värdt. Då man ser dessa olika poster för hvarje år, förstår man att denna husmoder det ena året anskaffat sig en del dyrare saker samt ett annat enklare eller rent af endast ändrat sina klädningar. Men det är också något ovanligt att, då mannens inkomster stigit så betydligt, ej hustruns fordringar hvad klädpenningarne angår också stigit. Det är nog något enastående och allt beröm värdt.

Till signaturen M. S. vill jag, och troligen många med mig, framställa en bön, för att få veta, hur en hvit ylleklädning kan anskaffas för 5 kr. Som jag själf använder mycket hvita klädningar, vill jag lämna säkra uppgifter, hvad den allra enklaste går till:

7 meter tyg à 1. 50 utgör	10. 50
10 » domestik à 25	2. 50
Fjädrar och div. småsaker	2. —
Sylön	4. —
Summa kr.	19. —

En af hvitt tvättyg:

10 meter à 80 öre	8. —
Foder 10 meter à 25 öre	2. 50
Fjädrar, småsaker och sylön	6. —
Summa kr.	16. 50

förutom maten till sömmerskan.

Men märk väl, då måste den sys hemma, i motsatt fall blir det dyrare. Billigare ylletyg finns nog att få, men då duger det ej att tvätta eller färga som M. S. säger. All heder åt dem, som vilja och kunna spara samt gifva råd, men då måste det finnas rim och reson däri. Här är ju ej fråga om någon slags sport, där den ena söker hinna upp den andra i små utgifter, som ej äro verkliga, utan om personliga erfarenheter, hur man bäst och förståndigast kan använda sina klädpenningar.

Från det jag var 18 år, har jag måst anskaffa mina kläder själf. Det är af en verkligt dyrköpt erfarenhet som jag yttrar mig i denna visst icke oviktiga fråga. Ifrån att hafva haft ända till 700 kr. att kläda mig på, har jag nu 200 kr.; det är en stor skillnad, men det går utmärkt. Hur jag under cirka 8 års tid användt dessa följer.

Ett år köper jag:

Vinterkappa	40. —
Hattar	15. —
Galoscher	3. 50
Kängor och skor	22. —
Handskar	8. —
Snörlif	6. —
Paraply	9. —
En bättre, en enklare klädning	50. —
Underkjol	10. —
Summa kr.	163. 50

Ett annat år:

Mörk promenadkjol	15. —
Bättre klädning	40. —
2 ljusa blustyger och foder	10. —
Kort sommarkappa	25. —
Hattar	12. —
Handskar	8. —
Snörlif	6. —
Linne och underkläder	30 —
Skor	10. —
Summa kr.	156. —

Ett annat år köper jag i stället för linne något mera i klädningsväg.

Hur jag använder mina kläder?

För min del har jag funnit det vara bättre att använda mina omoderna kjolar till s. k. hemmablusar, men först sedan de blifvit väl borstade och ångpressade hos färgaren, då det blifver som nytt. På samma sätt använder jag omoderna tvättklädningar, härtill någon mörk kjol. Min s. k. gatkjol använder jag aldrig inne, utan byter om så fort jag kommer hem; på detta vis håller den sig fraich länge. Kängor använder jag aldrig inne, utan föregående års skor; på detta vis hålla kängorna i flere år. Snörlifsutgiften blir ganska dryg, om man så fort det börjar blifva bristfälligt, kastar det åt sidan. För att få det helt igen, bortsprättar jag de gamla banden, borttager söndriga fjädrar; det hela går ungefär till 1 kr. och snörlifvet är som nytt igen. Det är besvärligt, men det är mödan värdt. Mycket mer skulle jag vilja säga, men vågar ej, har nog redan inkräktat för mycket på Iduns spalter.

Gadd.

Stora systers förlofning.

Skiss för Idun

af *Sylva.*

Hos postmästarns gick man och såg hemlighetsfull ut. Det hade glunkats så länge i stan om, att äldsta dottern, fröken Thea, skulle förlofva sig. Det hade ju varit tal om redan förra vintern, när det hade varit så präktig skridskois och fröken Thea och den unge häradshöfdingen så ofta varit tillsammans och ritat runor i isens famn. Så inte var det då för tidigt. Nog för att fröken Thea kunde vänta litet, hon var ju bara 21 år, och låta kusinen Eva, som var hushållshjälp där, gå förut, eftersom hon redan var 35. Men Holger Frank gick ofta till postmästarns, och det mest de eftermiddagar, då Thea var ledig, hon hade nämligen anställning på posten, så det syntes nog tydligt, att det var Thea och inte Eva, som hans visiter gällde. Om aftnarne träffades de unga alltid på »friarbanan», det var den förnämsta gatan, och då var både Eva och Thea och den 17-åriga Lilly med. Nu gick man bara och undrade, när det skulle bli af, det där märkvärdiga frieriet, och Lilly såg så menande och nyfiken på Thea, att hon inte kunde låta bli att storskratta, och bror Henrik, gymnasisten, deklamerade långa kärleksfulla tirader ur Heine, och syster Elsa, trettonåringen, som hade det bästa hufvudet i postmästarns familj, påstod, att det måtte snart bli en af professor Falbs kritiska dagar, och småflickorna, Elna och Villi, bara talade om den snälle farbror Holger och den rare farbror Holger, och alla betraktade Thea som någonting riktigt underbart. Och Elsa, kvickhufvudet, skref i sin dagbok: »Den 15 juli, farbror Holger varit här, sett förtjust på syster Thea, när skall det stora, det ofattliga inträffa?»

Och nu var man midt i sommaren. Det var varmt och kvaft och åska i luften. »Den är liksom laddad,» sa gamle Trybom, brefbäraren. Postmästarn gick och såg fundersam ut, fru Lundin var ibland tankspridd och räknade mer än vanligt det präktiga linneförrådet. Syster Thea gick, som om hon hade en ljuf dröm, Lilly hade alltid fasligt brådtom och slog sönder mer än vanligt, då hon gick kusin Eva tillhanda i hushållet. Småflickorna kretsade mellan postkontoret och häradshöfdingens residens, alltid beväpnade med röda rosor och karamellstrutar, och någon gång nedlät sig äfven den förståndiga Elsa att taga del i promenaderna. Och alla stadens flickor sågo så underligt menande på den vackre vice häradshöfdingen, som var så ståtlig, sjöng en utmärkt tenor och kunde roa ett helt sällskap. Inte kunde man begripa hvad egentligen han såg hos den där långa fröken Thea, påstodo borgmästarns halfgamla döttrar, som väntat i 13 år på att få kasta en blick in i det förlofvade landet.

Men herrarne tyckte, att fröken Thea Lundin var nära på stadens vackraste tös, sådana ögon kunde då förvrida hufvudet på hvem som helst. —

Det var en tyst, stilla söndagseftermiddag. Fru Stafva Lundin satt i sängkammarn och läste »Andelig nådaspis» med halftillslutna ögon, under det herr postmästarn tog sin siesta på soffan. Gymnasisten och Elsa voro ute på promenad, och småflickorna och Lilly hade farit bort och skulle inte komma hem förrän med sextåget. Kusin Eva satt i flickornas rum och skref bref till sin bror, komministern, som i all hemlighet gått och svärmat för Thea ända sedan han tog studenten. Nu kunde då Eva tala om, att säkert blef det förlofning af här hos morbrors och det för ingen annan än den kära Thea, »och inte får du bli ledsen för det, Emil, ty din kunde hon i alla fall inte bli,» skref hon i brefvet. Så lade hon bort pennan med en suck och lutade sitt hufvud i händerna.

Det var så tyst öfverallt, sömnigt och

SCHUMACHER PISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prislurant.
C. W. Schumacher, Kgl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.
CAKES fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta speceriihandlare i hufvudstaden. Försök!

dåsigt, t. o. m. flugorna hade somnat. Det var allt underligt ändå, tyckte Eva, att hon, tösen, lilla Thea, skulle gå förut in i det förlofvade landet. Jag får vara utan, jag, tänkte Eva och drog en suck. Inte för det fattades friare: den där nye handelsmannen med de röda händerna och blå glasögonen hade ju så godt som friat, och moster Stafva menade, att Eva vore dum, som inte ville säga ja. Han var ju förmögna karlen, hade köpt huset med handelsboden, och treflig våning hade han också. Men Eva var bra barnslig, som inte ville ta sitt förnuft till fånga. Allt det där tänkte Eva på, där hon satt och skref till bror Emil. Men det var något annat, som var i vägen för vår hederlige handelsman, menade morbror Lars. Och det var nog så. Eva hade gått och tittat för djupt och för länge i ett par varma, bruna ögon, och så hade hon svedt sitt stackars 35-åriga hjärta ohjälpligt. Inte rådde hon för, att hon kunde älska lika varmt och ömt som den 21-åriga Thea. Eva borde ju inte tänka på kärlek, utan vara förståndig och gifva sin hand åt den blåglasögde handelsmannen, menade moster Stafva. Men, herre gud, inte ville hon tvinga henne. Eva gjorde ju så väl nytta för sig, och så precis barskrapad var hon heller inte. »Ack käraste, käraste,» hviskade hon, »om du blott visste hur jag håller af dig.» En tår droppade så vackert mellan de små fina händerna, hon höll för det sorgsna ansiktet. Kunde inte Gud höra och hjälpa henne? Bara en enda, bara hans kärlek och se'n — hur gladt skulle ej lifvet vara! De där varma, bruna ögonen, hon såg dem för sig dag och natt. Men nu var han borta, den afhållne, präktige mannen, han var ute på en resa för banken, i hvilken han hade tjänst. Det var nu längesedan de sist träffades.

Ett skri och ett högljudt buller väckte henne ur hennes drömmar. Hvad nu då? Ack, det var småflickorna som återkommit och nu voro i full fart med att kifvas om några kakor, som mamma delat ut. Så måste hon ut och bilägga tvisten.

Där nere i löfsalen satt den unge, lyckliga häradshöfdingen med fröken Thea i sin famn. En af småflickorna, den odygdiga Villi, stod i ett hörn af trädgården bakom en syrénberså och bakom henne Elna, nyfiken och ifrig. De hade blifvit sams igen, och nu måste de ha reda på, hvad det skulle bli af, eftersom farbror Holger och syster Thea voro ensamma. — »Ser du något, du Villi? Låt mig se,» och den lilla sträckte sig nyfiket fram bakom systern. »Nej, Elna då, di kysses, di kysses,» skrek Villi och klappade i händerna. »Låt mig se!» och nu knuffade Elna raskt undan systern med den påföljd, att Villi plötsligt föll pladask i en blomsterrabatt och uppgaf ett högt rop. Elna flydde förfärad därifrån och sprang, som om det gällt lifvet, ur trädgården, rusade in i salen och ropade, så att det hördes öfver hela huset: »Di ha kysst hvarann,» och skrattade och snurrade som en liten nystvinda. Men på blomsterrabatten låg stackars Villi och grät efter sitt fall — »usch, den otäcka Elna, hon ska få.»

Thea, som hört oväsendet, slet sig rodnande ur sin fästmans armar och gick, åtföljd af sin lycklige Holger, för att trösta den lilla fallna ängeln. Så tågade de alla upp, och Thea presenterade, rodnande och leende: »Min fästman, Holger Frank.» Nu blef det ett omfamnande och skrattande och kyssande. Elna och Villi togo hvarann i famn och kysste den rare farbror Holger. Gymnasisten, bror Henrik, rekvirerade punsch och sodavatten, och pappa tog fram sitt bästa vin. Elsa, trettonåringen, smög sig in i flickornas rum, tog försiktigt fram sin dagbok och skref: »Det outgrundliga händt. De ha förlofvat sig.»

Det blef en glad afton med en härlig solnedgång, och månen sken till sist, och de båda lyckliga sutto på balkongen utåt trädgården och blickade, ostörda af tid och rum, in i hvarandras ögon. Lilly spelade vemodsfulla och glada stycken, och bror Henrik sjöng, och pappa kom fram med sina gamla bravurstycken och sjöng, så att mamma i skymningen trefvade efter hans hand och med tårar i de ärliga, grå ögonen sade: »Lars du, minnes du den gången; tack för allt, Lars.» Och småflickorna sutto så stilla och tysta på hvar sin pall och sågo beundrande på de båda förlofvade. Villi tyckte, att Thea var så lik den där prinsessan i sagboken, och Elna hviskade till Villi, att farbror Holger var så lik S:t Göran. »Å, vi få vara tärnor, du Villi.» »Ja, och ha hvita klädningar, du Elna.»

Och kusin Eva gick och pysslade och passade som vanligt, och hennes 35-åriga hjärta klappade af längtan och sällhet. Hon kunde ej låta bli att smyga sig in i handkammaren och gråta ett litet tag. Men det var utaf bara glädje. Lilla Thea var ju så rar, och hur han såg på henne sedan! Det var som en doft af vår och kärlek legat i luften. Inte vill jag sörja, ljöd det inom henne. Hon skulle kanske också bli så där lycklig. De hade skålat och druckit hvarandra till, Holger, hon och Thea. Och då hade Eva sagt med skälfvande läppar och en tår i de vackra blå ögonen: »Må ni bli riktigt lyckliga.» Och Holger han hade sett på henne så skälmaktigt och svarat: »Tack Eva, jag önskar dig detsamma.» Och det var, som en rosensky dansat för hennes ögon, det var en tår af lycka och outsäglig glädje i dem, då han tillade: »Arvid kommer snart hem, jag har haft bref i dag. Han hälsar Eva särskildt och ber att få hoppas.» Och Eva behöfde inte fråga på hvad, ty hon såg af Holgers och Theas skälmaktiga blickar, att de där varma, bruna ögonen skulle snart se in i hennes och fråga: har du mig kär?

Det var en härlig afton, som följde på stora systers förlofningsdag, och när alla sedan gått till hvila, stod den allvarliga, stadgade Eva, belyst af den breda månstrimman, som lyste in i salen, och kysste gång på gång porträttet af den unge mannen med de varma, bruna ögonen.

Iduns läkarartiklar.

(Eftertryck förbjudes.)

IX.

Några ord om nervositet och s. k. nervösa sjukdomar,

af

Professor *F. Lennmalm.*

(Forts.)

Här är ej rätta platsen att skildra, på hvad sätt dessa åkommor te sig; med sina mångskiftande symtomer fylla de volymer, och jag kan blott i allra största korthet göra en antydan om dessa symtom. Om vi, såsom förut är sagdt, räkna nervositeten såsom den lägsta graden af de nervösa sjukdomarna, så ha vi bland dessa företrädesvis att uppehålla oss vid neurastenien och hysterien; tagas dessa ord i vidsträckt bemärkelse, så kunna till desamma hänföras de flesta nervösa lidanden.

Vid neurastenien ha vi i första hand att göra med symtom af en betydlig trötthet, oförmåga att på normalt sätt arbeta, hos nervsystemet, men äfven samtidigt med symtom af stegrad retbarhet hos detsamma. Då nervsystemet i sista hand leder och styr alla organismens förrättningar, de högre som de lägre, så ligger det i sakens natur, att symtom kunna uppträda från kroppens alla olika organ, och så är ock förhållandet. I mångfaldiga, olika kombinationer möta oss dessa symtom, och sjukdomsbilden kan därför i olika fall bli ganska växlande.

En nedsättning af arbetsenergien hos vissa af hjärnans högre funktioner är ett bland de viktigaste symtomen. Denna yttrar sig vanligen först i försvagande af minnet, vidare i svårigheten att fästa uppmärksamheten på en bestämd sak för någon längre stund (detta visar sig som oförmåga att följa med ett samtal, att fatta innehållet i en tidningsnotis o. s. v.), i oförmågan att bilda sig bestämda omdömen om saker och ting, och slutligen i försvagande af viljekraften. I svåra fall stegras detta ända därhän, att ofta en höggradig apati och likgiltighet för allting blir det mäst iögonenfallande symtomet.

Till dessa sjukdomstecken sälla sig ofta en svår oro och ängslan, som stundom är det symtom, som behärskar sjukdomsbilden. Denna ängslan kan antingen vara obestämd, så att den sjuke blott erfar en gränslös oro och ängslan utan att veta hvarför, eller ock antar den en särskild form, så t. ex. äro somlige sjuke rädda för människor, andra för ensamheten, andra åter för öppna platser o. s. v. Den vanligaste formen för denna ängslan är kanhända ängslan för att lida af någon svår sjukdom. Denna ängslan är lätt att förklara, patienten ifråga känner sig sjuk och eländig, han erfar ock symtom från hvarjehanda olika organ, och då han i allmänhet ej vet, att neurastenien i och för sig kan uppträda med symtom från kroppens olika delar, så drager han lätt den slutsatsen, att han lider af en vida allvarsammare sjukdom än »bara nervsvaghet». En viss del af dessa patienter tro nu, att deras nervösa symtom äro framkallade af t. ex. kräfta, lungsot, hjärtfel eller underlifslidande, och de tillbringa ofta långa tider med att försöka öfvertyga olika läkare om förefintligheten af någon dylik åkomma.

Från muskelsystemet uppträda symtom dels i form af en utpräglad svaghet, som vållar att allt kroppsarbete, däribland ofta t. o. m. en enkel promenad, sker med ytterlig svårighet och åtföl;es af en abnorm trötthetskänsla, dels i form af darrningar och ryckningar af olika slag, dessa senare tydande på en stegrad retlighet.

Från känselsinnet ha vi att anteckna såsom dot viktigaste symptomet den på den stegrade retbarheten beroende ömheten och värken, den s. k. nervvärken eller de nervösa smärtorna som komma af den obetydligaste anledning, som flyga fram och tillbaka i kroppen, och som ofta förfölja den sjuke långa tider.

Nästan vanligast af dessa smärtor är den nervösa hufvudvärken, som uppträder i olika former, än såsom svår värk, än såsom känsla af ett hårdt åtdraget band kring pannan elle

af en tyngd som ligger äfver hjässan, än som känsla af tomhet eller öfverfyllnad i hjärnan o. s. v.

Ögonen delta ofta i den allmänna trötthetен och kraftnedsättningen, så att de sjuke efter en helt kort stunds läsning eller skrifning få svår värk i ögonen och börja se otydligt. Ögonen äro abnormt känsliga och retliga för ljus, liksom öronen äro så för ljud.

Från matsmältningsorganen iakttages dels förlångsammande och försvårande af själfva matsmältningsarbetet och förstoppning, dels ock abnormt stegrad retlighet visande sig under form af kräkningar och diarré; dessa olika symtom har man med ett gemensamt, ehuru illa valdt och ingalunda vetenskapligt namn plägat kalla nervös mag- eller tarmkatarr. Dessa rubbningar i matsmältningsorganen äro särdeles beaktansvärda, emedan genom desamma de sjuka afmagra och ytterligare nedsättas, isynnerhet om de, såsom ganska vanligt är, falla på den idén att de lida af organiska mage eller tarmsjukdomar, katarrer eller sår, hvilka böra behandlas med diet, d. v. s. med minskning af födan eller svält. Att behandla hithörande symtom på detta sätt är i allmänhet fullkomligt oriktigt, tvärtom brukar mat vara det enda verksamma medlet mot desamma.

Hjärtverksamheten är ofta retlig och stegrad, så att den s. k. nervösa hjärtklappningen, ofta i förening med oregelbunden hjärtverksamhet och nervösa smärtor i hjärttrakten, är ett vanligt symtom.

Dålig sömn eller t. o. m. sömnlöshet inställer sig ofta för att förvärra de ofvan nämnda symtomen och är ibland det allra plågsammaste af hithörande lidanden.

Dessa äro de allra viktigaste symtomen, men en mångfald andra, med de förra analoga, från kroppens alla olika delar, kunna ock bidraga att ytterligare stegra det onda.

Vid de nervösa sjukdomar, som man brukar karaktärisera såsom hysteriska, är ej trötthetен så framträdande, ej heller ser man här den nedstämning af lynnet, den oro och ängslan, som ofta är så utpräglad vid neurastenien. Vid de hysteriska lidandena är det viktigaste momentet den ytterligt stegrade psykiska retbarheten. Denna är så stegrad, att till följd af de obetydligaste orsaker svåra symtom, såsom lamhet, kramp m. m. kunna uppträda och länge kvarstå. Bland de orsaker, som mest äro verksamma vid framkallandet af dessa sjukdomsyttringar, intages det främsta rummet af föreställningar, hvilka på ett eller annat vis födas inom patienten eller bibringas honom, och man har t. o. m. på sista tiden definierat hysterien såsom en sjukdom, som framkallas direkt af föreställningär. Ofta ser man den psykiska retbarheten så stegrad, att t. ex. en dröm om att man blifvit öfverkörd framkallar en förlamning i benen, en tanke på en krampryckning åstadkommer en sådan, en häftig sinnesrörelse, såsom vrede eller förskräckelse, vållar en fullkomlig stumhet. Om neurasteniens symtom äro talrika, så äro de dock ett försvinnande fåtal mot de symtom, som hänföras till hysterien.

(Forts.)

Ur notisboken.

Kronprinsessan och hennes söner, prinsarne Gustaf Adolf och Wilhelm, jämte uppvaktning, anlände till Helsingborg i måndags e. m. samt anträdde omedelbart färden till Sofiero.

*

Kvinnorna och fredsrörelsen. »La Ligue internationale des femmes pour le désarmement général» heter en kvinnlig fredsförening med säte i Paris. Föreningen skall, enligt utsändt meddelande, den 3, 4 och 5 nästkommande november hålla en internationel journalistkongress i Paris, hvarvid idel fredsfrågor skola behandlas. Af detta meddelande ses bland annat, att såsom den ena af föreningens båda »secrétaires des séances» fungerar madame Sjöstedt, hustru till den svenske Pariskorrespondenten Erik Sjöstedt (»Osborne»).

*

Fröken Maria Malmerfelt, dotter af framlidne major Malmerfelt och hans maka, kommer att debutera å k. operan innevarande säsong. Fröken Malmerfelt, hvilken lär äga en hög och vacker sopran, är elev af professorerna Julius Günther och Ivar Hallström.

"Två små prinsessor".

Skiss af

Elsa Lindberg.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Hon läste litet stapplande, pekande med sitt lilla rosiga finger. »Tick-Tack tillhör Lovisa Ulrika och Magdalena Kristina Kugge.» »Tick-Tack! Han heter Tick-Tack,» sade Mag.

»Tick-Tack!» upprepade Isa. »Men vi skola, kalla honom för Tick,» tillade hon hastigt. »Nej!» ropade Mag med för henne ovanlig häftighet — »Tack» skall han heta.» »Nej Tick!» — och Isas ögon glänste. »Men jag vill, att han skall heta Tack» — och Mags röst darrade.

Det var Tick-Tacks första stund i grefve Kugges hus. Hans följande dagar blefvo ungefär likadana. Isa och Mag voro gent emot hvarann liksom omvända. I de små pagehufvudena, som förut endast rymt precis likadana tankar, funnos nu de mest upproriska små idéer, och i allt som gällde Tick-Tack hade de motsatta åsikter. Stackars Tick-Tack! Han visste ibland ej hvad han skulle taga sig till. När Isa ville, att han skulle springa, befallde genast Mag, att han skulle gå, och när Mag ville, att han skulle sofva, fick Isa en plötslig ingifvelse, att stunden nu vore inne att lära honom sitta med en sockerbit på den svarta nosen. Isa och Mag hade hvar sitt lilla smidiga, spanska rör, silfverbeslaget och med röda silkestofsar. Det kunde snärta rätt bra i de små hvita, nyckfulla händerna. Men ögonblicket därpå höllo de små matmödrarna på att kväfva honom under häftiga anfall af hejdlös kärlek. De små röda munnarna kysste nu ej mer hvarandra; alla deras mjuka kyssar föllo endast på doggens rynkiga hufvud. Han underkastade sig dem med minen af en lidande martyr.

Stackars Tick-Tack! Han vantrifdes. Hans svarta, uppfläkta nos knappt snuddade vid fågelstekens fina kött och de aptitliga, brunstekta kotletterna. Fröknarna Kugge lågo på knä invid hans försilfrade skål, tiggde och lockade. Tick-Tack gäspade, uttråkad och surmulen. Tick-Tack hade ej mer samma muntra, kvicka ögon. Det låg sorg och längtan djupt inne i de svarta hundögonen — längtan efter frihet. Han var knappt årsgammal, valpen var i honom. Vid promenaden leddes han alltid i sin försilfrade kedja. Han släpade tassarne efter sig och hängde med det breda, rynkiga hufvudet. Ville han springa en smula, genast var betjänten till hands och ett böjligt spö kittlade han sidor. Små fina frökenhänder tålde ej hårda ryck i kedjan. Mag och Isa turade om att leda honom.

Kalle såg dem ibland gå förbi sin mörka portgång, nätta och fina med lätta, trippande steg, de korta klädningarna vippade bredvid hvarandra, den vackra hunden emellan dem och så betjänten på två stegs afstånd, stram, styf och rak. Kalle följde dem girigt med blicken och gick så ända ut på gatan för att se den sista ljusa fliken af de vippande klädningarna försvinna om hörnet, då vände han sig om slog med en spark igen porten och strök mössan af hufvudet på en gapande liten »puttefnask». Hur månde det kännas att glida med handen öfver det hängande, lena pagehåret, det ljusa och det en smula mörkare, som nyss glänst och gnistrat i solen?

På eftermiddagarne brukade de — Isa, Mag och doggen — sitta uppe i fönstret bak spegelrutan bland siden, sammet och spetsväfnader. Nere på gatan höll då Kalle sina präktigaste uppvisningar. Uppe i fönstret lutade de trenne hufvudena invid hvarandra. Tick-Tacks nästan fyrkantiga hufvud stack mörkt och dystert af mot de två fina, ljusa flickhufvudena, och tre par ögon skådade allvarligt ned på Kalle, som ansträngde sig till det yttersta. Isa och Mag hade lagt hvar sin hvita hand på det breda hundhufvudet. Hur månde det kännas bara att snudda med en förfrusen, tafatt pojknäfve invid dessa hvita händer och detta mjuka, lena hundskinn, hur månde det kännas? Kalle kände inom sig, att han gärna skulle ha yppat den där hemligheten om mammas linne, bara han fått pröfva det ett tag, ett enda litet tag.

Den stora händelse, som åstadkom, att Isa och Mag åter närmade sig hvarandra med kyssar och omfamningar, tilldrog sig i maj, då gräslindan är ljusgrön, himlen blå och luften ljum, i maj då våren redan är säker på sig och människor och djur betagas af en sådan underlig, obetvinglig frihetslängtan.

Kalle gick utefter sin gata småhvisslande; med foten sparkade han igen de källarluckor, som voro öppna, och öppnade dem som voro slutna. Rakt emot honom kom grefve Kugges strama betjänt. Han ledde Tick-Tack, ryckande och knyckande i silfverkedjan, nu när ingen såg honom. Tvärs öfver gatan spatserade en liten tillgjord dam — kammarjungfrun hos någon af grannherrskapen. Som en fröken var hon; smal om lifvet och krusad i håret. Kammarjungfrun stannade, betjänten stannade, så blefvo de stående. Silfverkedjan hängde slak. Klykan som fäste kedjan vid Tick-Tacks halsband gapade upp. Kammarjungfrun och betjänten pratade. Kalle stod och såg på. Tick-Tack tassade så långt, som kedjan brukade räcka. Till sin undran kände han, att han kunde gå ännu längre, ännu längre och ännu längre. Han var fri, fri! Hans korthnggna svans svängde om hörnet. I ett huj var han borta. Betjänten märkte ingenting. Kammarjungfrun märkte ingenting. Men Kalle kilade kvick som en ödla upp för gatan. Tick-Tack före — Kalle efter. Tick-Tack endast sprang, sprang och sprang. Hur härligt att sträcka på smärta lemmar, som så länge dådlöst dragit sig öfver mjuka mattor! Gata upp och gata ned löpte han. Trakter, där han aldrig förr varit, sprang han förbi. Till stadens utkanter hade han kommit. Kalle var tätt efter, röd, varm, flåsande. Från en tvärgata körde i skarpt traf en slaktarvagn. Det röda köttet låg löst upptrafvadt, darrande i solen; på vagnsbottnen, midt bland köttet stod en stor, lurfvig hund med blodsprängda, arga ögon. Ett högt skall! Den stora slaktarhunden hade hoppat ned på gatan och spärrat Tick-Tacks väg. I nästa ögonblick låg Tick-Tack omkullslagen i smutsen på gatan. Slaktarhundens stora, röda gap öppnade sig öfver honom, Kalle såg hur det böjde sig ned, djupt ned och grep om Tick-Tacks hals, Kalle såg hur skarpa tänder borrade in i det mjuka hullet. Det gick en suckande rysning öfver den fina, smärta hundkroppen. Och Tick-Tack sjönk liksom ihop, sträckte benen rakt ut ifrån sig, och så låg han alldeles stilla med tunn, hvit fradga om den svarta nosen. Det brann som rödt och gult i flammor för Kalles ögon. Han visste ej till sig; pulsarne slogo, blodet flög honom uppåt hufvudet sjudande hett. Med knutna näfvar rände han mot slaktarhunden. Hunden och pojken kämpade mot hvarann. Hundens stora röda gap hässjade tätt inpå honom. Men han grep det med starka pojknäfvar och tryckte det bakåt. Något ljumt, vått rann ned öfver hans ena arm, ända ut på fingrarna och gjorde dem klibbiga. Det var från sår som hunden bitit honom, men han gaf ej akt därpå. Som i en vision såg han två, små flickhufvuden. Det ena liknade det andra och båda voro omgifna af tvärklippt, glänsande pagehår. De två prinsessorna, som sutto i slottet! Nu stred Kalle för dem. En hvissling skar skärande hvass genom vårluften. Slaktarhunden, som tumlat bakåt af en spark från Kalle, reste sig, lyssnade . . . ännu en hvissling, och slaktarhunden löpte bort, linkande på bakbenen.

Det var vid utkanten af staden nära skogen. Ett nybygge, som arbetarne lämnat, låg närmast. Ingen syntes till. Kalle lyfte Tick-Tacks döda kropp på sina armar. Bort mot skogen gick han. Där midt i tysta stilla skogen satte han sig ned under ett träd. Han var litet matt och trött; hunden låg tung i hans famn. Vackra Tick-Tack, nu var han död! Som död fick Kalle stryka dig öfver det fina, glänsande skinnet, där, där och där som fröknarna Kugge så ofta smekt. Blod låg stelnadt i halsens djupa sår. Gatsmutsen hade fastnat här och hvar. Men Kalle ville göra honom vacker och ren. Han öppnade sin urvuxna tröja och ref ett stycke af mammas linne, just där det var en smula skirt, liksom början till ett litet hål. I en sprudlande, gladlynt vårbäck, som sorlade tätt invid, doppade han linnelappen. Så tvättade han Tick-Tack ren, så godt han kunde. Ur hans egna sår sipprade blodet

fortfarande, men han torkade endast af det i förbifarten. Tick-Tack måste bli riktigt snygg och ren. »Pojken min! Pojken min!» upprepade han halfhögt. »Pojken min! Pojken min!» och han lyfte varligt på hundens slappa, slaka kropp. Så satt Kalle länge med grefvefröknarnas käraste skatt i sin famn. Trädet böjde sina fina grenar ned mot dem, pojken och den döda hunden. Ännu hade ej bladen spruckit ut, men knopparna sutto liksom små gröna buketter utefter de smalaste, mjukaste kvistarne och aftecknade sig så gröna och unga mot den blå, molnfria vårhimmeln. Solen blef mindre varm och sjönk långsamt ned mot horisonten. En stråle föll snedt mellan skogens nakna stammar. Den dröjde på Tick-Tacks breda silfverhalsband, förgyllde de stolta namnen Lovisa Ulrika och Magdalena Kristina, gled åt sidan, bleknade och slocknade. En kall vindpust smög fram utefter skogsranden och de finaste kvistarna dallrade svagt.

Kalle hade rest sig: långsamt började han gå framåt. Tick-Tacks döda kropp bar han tryckt tätt intill sig. När han kom in på gatorna, vände sig folket om och såg efter honom.

I grefvepalatset var stor oro och förvirring. Tjänare sprungo om hvarann. Grefven och grefvinnan Kugge voro ej hemma, ren i middags hade de åkt ut i den låga korgvagnen. Grefven körde, endast en liten groom med gult bälte om blå rock hade suttit på baksätet. Ännu hade de ej kommit hem, Och Tick-Tack! Tick-Tack var fortfarande borta! Alla betjänterna voro ute och sökte. Jungfrurna hade skockat sig i tjänarnes rum. Så mycken oro bara för en hund! Snart är han nog här igen. Guvernanten tog en intressant roman och gick in till sig. De två små grefvefröknarna blefvo ensamma. De sutto krupna tätt intill hvarandra, hufvud vid hufvud, kind mot kind. Det var länge sen de suttit så med armarna slutna om hvarandra. Tick-Tack hade suttit emellan dem. Nu var Tick-Tack borta!

»Han springer och springer och springer. Elaka, fula gubbar göra honom illa,» hviskade Isa med stora, uppskrämda ögon.

»Han springer vilse och hittar inte hem,» hviskade Mag. »Tror du, att han inte hittar hem!? Hvar skall han vara i natt?! Det är så mörkt, så mörkt under natten. Och i Mags ögon drogo pupillerna ihop sig i ångest.

»Vi skola gå ut och söka honom,» förklarade Isa helt oväntadt.

»Vi?» sade Mag och såg litet tvekande ut. »Men Jaucqes är borta och fröken läser i sitt rum.» »Törs du inte gå ensam?» sade Isa. »Jag törs.» Och så gingo de hand i hand. Ingen mötte dem, Ingen höll den tillbaka. På gatan vände man sig förvånad om efter dessa två små flickor, som fortsatte att gå framåt, orubbligt framåt hand i hand, barhufvade i tunna, ljusblå klädningar. De, som ville hejda och tilltala dem, tystnade inför deras stora, allvarsamma ögon och förnäma, högburna små hufvuden.

»Tror du Isa, att Tick-Tack gått den här vägen,» vågade slutligen Mag framhviska. »Ja visst,» svarade Isa. Men i samma ögonblick föddes det första lilla tviflet och den första lilla oron inom henne. Men hon fortsatte ändock att gå med Mags hand i sin. »Jag fryser,» sade Mag efter en stund, undergifvet och klagande. Isa häktade af sig sitt lllla hvita tyllförkläde och svepte det, som var ynkligt tunnt och fint, om systerns späda skuldror. Och så fortsatte de att gå och gå...

Emellertid höll äfven Kalle på att gå och gå. Men det var icke samma hurtiga och kavata Kalle som vanligt. Det var en blek liten Kalle, som vandrade framåt med den döda hunden på sina trötta armar. Hans sår hade åter gått upp. Det sved och en jämn, varm blodström rann ut öfver hans ena arm. Och hans steg blefvo allt långsammare och tankarna i hans hjärna så underligt förvirrade och trötta. »Två små prinsessor sutto i ett slott. Två små prinsessor sutto i ett slott.» Den meningen måste han traggla om och om igen, och när den var färdig och liksom utsagd, stod den åter inför honom. »Två små prinsessor sutto i ett slott.» Han försökte hvissla, men det gick inte. »Två små prinsessor sutto i ett slott ...»

Där komma två små flickor springande emot honom, hand i hand. Ett långt tvärklippt hår fördes af vinden ut som en fladdrande sky. Och det ena mjuka hårsvallet var en nyans mörkare än det andra. »Tick-Tack! Tick-Tack!» Och ifriga, en smula kalla små händer sträcktes mot hunden.

Hvarför hänger Tick-Tack så med hufvudet? Hvarför viftar han inte på svansen? Hvarför slickar han inte dessa små oroliga, fina fröken-fingrar? Och hvarför är han så besynnerligt kall och känslolös? Tick-Tack! Tick-Tack!

Kalle har lagt den döda hunden ner på gatan. Blodet rinner fortfarande jämnt och stilla ned öfver armen ur såret. Och han uppbjuder sina sista krafter att samla sina tankar: »En hund. En stor ... stor hund ... bet ... bet ... bet ...» Och så äro tankarna borta.

»Två små prinsessor sutto i ett slott ... Två små prinsessor sutto i ett slott ... »Nej, nej! De sitta icke mer i ett slott. De äro här, här tätt invid. Det ena fina pagehåret hänger ned bredvid det andra. Kalle sträcker ut sin hand, som är så matt och märkvärdigt tung. Och han stryker långsamt öfver håret — uppifrån och så ända ner. Det är mjukt, lent, oändligt mjukt, oändligt lent. Han tycker det är, som om han sjönk ned i det, sjönk allt mer och mer, bara sjönk och sjönk. Det är ljufligt och obeskrifligt lugnt och stilla. Det hvirflar som stora solar och små stjärnor inför hans slutna ögon, så vet han icke af mera. Medvetandet är borta. Det rann bort för mycket blod ur det stora såret öfver armen.

Men Lovisa Ulrika och Magdalena Kristina Kugge ligga på knä framför den döde Tick-Tack. Klara tårar droppade sakta ur deras stora, allvarsamma ögon ...

Innehållsförteckning.

Amanda Maier-Röntgen; af *H. G. S.* (Med porträtt). — Bara prosa! Af *Laura Fitinghoff*. — I »klädpenningfrågan». — Stora systers förlofning; skiss för Idun af *Sylva*. — Iduns läkarartiklar: IX. Några ord om nervositet, af prof. *F. Lennm lm.* (Forts.). — Ur notisboken. — Två små prinsessor»; skiss af *Elsa Lindberg*. (Forts. o. slut). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Skön som en drottning mitt hela sitter
Uppå sin blomstersmyckade stol,
Doftande lundar med fågelkvitter,
Blånande sjöar med silfverglitter,
Blomfagra ängar och strålande sol,
Myggor som dansa och humlor som spela,
Alla sin hyllning gifva mitt hela;
Och nu det gäller att göra sitt val
Utaf dess skatter i tusental.

Från skogens värld
En ståtlig gärd.
Och en ifrån rabatten.
En osund gas.
Hvad sällan tas
I hetsiga debatten.
Ett mänskligt band.
Uti vårt land
En klarblå vattenspegel.
En praktfull brud
I blomsterskrud.
Hvad alltid finns på segel.
En gammal skytt.
Och gammalt nytt,
Som barnen vilja höra.
Ett sumpigt fält.
En som så gällt
Kan mogonslummern störa.
En landtlig färg.
En grönklädd dvärg
Som envist nog kan stickas.
En magisk sfer.
En hvitklädd här
Som ifrån himlen skickas.
Uppå sitt vis
Sundhetspolis.
En rand vid åkerns dike.
En rädslans bild.
En konung vild
I rymdens fria rike.
En omtyckt fisk.
Naturligt frisk
Inhägnad uppå marken.
I hvad vi se
En »damkupè».
Hvad står som spön i marken?
Ett slag af hed.
Hvem tappert stred
Emot den hemske draken.
En torr produkt
Med ljuflig lukt.
Hvari sin (?) man fått maken.
En skön smaragd,
Som blifvit lagd
På mörkblå vattrad yta.
Ej finnes det
På vår planet.
Hvad har ock liten gryta.
Af tidens tand
Ett bett ibland
På hyddan som på slottet.
Hvad fann man bäst
Som bortrest gäst —
— Vi som ett ordstäf fått det. —
Ett syskonpar
Som ock du har.
Hvaruti vi få gräfva
Och taga fatt
Mång forntids skatt.
Hvaraf man måste väfva.
En tyngre »lur».
En skygg figur
Som dock dig får att skrika.
En läckerhet
Så smidigt fet —
Och närande tillika.
Hvad fröet må,
Om man skall få
Belöning för sin möda.
Osynlig kropp.
Och vandrarns hopp
Då öknens sand käns glöda.
Ett porthvalf ock.
En fru hvars »lock»
Vi alla igenkänna.
Hvad ofta nog,
Kanske med fog,
Kan i ditt sinne bränna.
Hvem mången gång
I en salong
Till hvila dig inbjuder.
Ett »aber» här.
Och hur man är,
Då rösten oklar ljuder.
En vårhärold
I årets sold.
Och så till mången krona
En grund helt visst.
Ett bruk till sist.
Och nu jag skall dig skona.

F. E. D.

Ifyllningsgåta.

		R			F		
	L					E	
K							E
	A					∪	
		T			S		
			A	G			
		I			S		
	J					N	

Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en gammal filosof. Slutbokstäfverna hans hemland. 1) Rum för döda, 2) gammal man, 3) rum för aktriser, 4) från fornnordiska mytologien, 5) ämne för poeter, 6) spansk stad, 7) familjenamn, 8) land i Europa.

Paragram.

Om nedanstående ord utbytas mot andra af närsläktad eller motsatt betydelse, så erhållas 6 nya ord, hvilkas begynnelsebokstäfver bilda namnet på en maträtt:

salt — evangelium,
Pål — såll — nej,
ström — två — kött,
dag — stolt — vindpust,
mil — tala — kall,
resa — flott.

Sibylla.

Triangelaritmogryf.

ä	ä	d	d	u
u	r	r	r	
r	v	g		
i	i			
n				

1) Djur, 2) sagofigur, 3) pronomen, 4) tidmätare, 5) bokstaf.

G—k.

Lösningar.

Logogryfen: Veranda; Dan, ren, vred, rad, var, ved, Ran, and, varna, vana, ned, vandra, Dana, vad, en, ande, Eva, Vera, Ada.

Charaden: Felsteg.

Vokalförändringsgåtan: Mast, mest, mist, must.

Ifyllningsgåtan: Karl Gustaf Wrangel. — 1) Kålrot, 2) Carnot, 3) Berlin, 4) Halda, 5) Malaga, 6) Nassau, 7) frossa, 8) hektar, 9) Thames, 10) Efraim, 11) Viborg, 12) Tranäs, 13) Braxen, 14) Odense, 15) Ladoga, 16) Sköfde, 17) Vendla.

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
nya präparat för tändernas vård:
finnas å de flesta apotek, i parfymaffärer och hos hrr handlande. Partiförsäljning för Sverige hos Bendix, Josephson & C:o, 11 Regeringsgatan Stockholm,

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af HULTMANS CACAO
Redan 1888 intygade prof. Joh. Lang i Lund, att Hultmans Cacao var fullt lika med van Houtens Cacao. Hultmans Cacao kan således varmt rekommenderas till hvarje husmoder.